

การดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริต

นายตุล เมฆยงค์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-812-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15679

I 17497930

**CRIMINAL PROCESS PERTAINING TO THE MENTAL COMPETENCY OF
THE ACCUSED AND THE DEFENDANT**

Mr. Toon Mek-yong

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

**Department of Law
Graduate school**

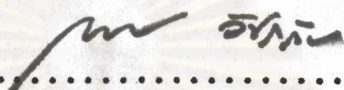
Chulalongkorn University

1988

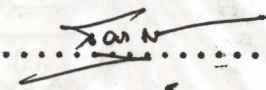
ISBN 974-569-812-1

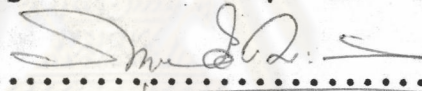
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริต
โดย	นายคุณ เมฆยงค์
ภาควิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	อาจารย์นายแพทย์ธีรารัง ทศนาถุชลี

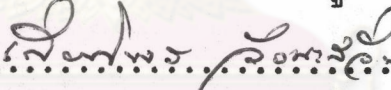
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

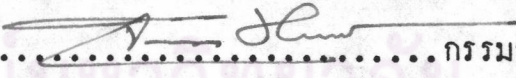
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุณานิต เกกสม เกียรติ)

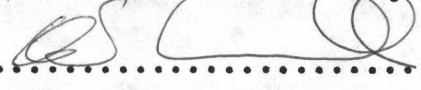

.....กรรมการ
(ศาสตราจารย์นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญวิทย์ บอคมณี)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์)

.....กรรมการ
(อาจารย์นายแพทย์ธีรารัง ทศนาถุชลี)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชื่อกฎหมาย : การดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริต (CRIMINAL PROCESS PERTAINING TO THE MENTAL COMPETENCY OF THE ACCUSED AND THE DEFENDANT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. อภิรักษ์ เพ็ชรศิริ, 133 หน้า.

ในการดำเนินคดีอาญานั้น ผู้ต้องหาและจำเลยจะต้องมีโอกาสใช้สิทธิในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ตามกฎหมาย ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีความผิดปกติทางจิตถึงขนาดที่ไม่สามารถจะใช้สิทธิในการต่อสู้คดีตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กระบวนการในการดำเนินคดีนั้นจะต้องหยุดลง และผู้ต้องหาหรือจำเลยผู้นั้นจะได้รับการบำบัดรักษาจนมีสภาพที่จะสามารถต่อสู้คดีได้ เพื่อที่กระบวนการในการดำเนินคดีอาญานั้นจะได้ดำเนินต่อไป

การพิจารณาเกี่ยวกับสภาพทางจิตของผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าว เป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนหรือศาลแล้วแต่กรณี ซึ่งรวมถึงการใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยถึงสภาพทางจิตของผู้ต้องหาหรือจำเลย เมื่อได้รับรายงานผลการตรวจของแพทย์ และการกำหนดมาตรการใด ๆ อันรวมไปถึงการสั่งให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยผู้นั้นได้รับการรักษา เพื่อให้มีความสามารถในการต่อสู้คดีได้ กระบวนการดังกล่าวนี้มีความจำเป็นในการให้ความคุ้มครองแก่ผู้ต้องหาและจำเลยให้ได้รับความยุติธรรมในการดำเนินคดีอาญา

ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ทำการศึกษาวิจัยถึงการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริตในประเทศไทย และพบว่าการดำเนินคดีอาญาในประเทศไทยในชั้นตอนที่เกี่ยวกับความวิกลจริตของผู้ต้องหาและจำเลยนั้นยังมีปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย ทำให้มีข้อขัดข้องในทางปฏิบัติ สมควรที่จะได้มีการปรับปรุงแก้ไข ผู้เขียนได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกาในเรื่องนี้ พบว่าได้มีการแก้ปัญหามาแล้วในหลายกรณีด้วยกัน อันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในประเทศไทยที่อาจมีขึ้นในเวลาต่อไปได้

ท้ายสุดผู้เขียนจึงได้สรุปเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ ที่เห็นว่าเหมาะสมในการจะปรับปรุงกฎหมายในเรื่องการดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริตให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินคดีอาญา

ภาควิชา นิติศาสตร์
 สาขาวิชา
 ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

TOON MEK-YONG : CRIMINAL PROCESS PERTAINING TO THE MENTAL
COMPETENCY OF THE ACCUSED AND THE DEFENDANT. THESIS ADVISOR :
ASSO. PROF. APIRAT PETCHSIRI, J.S.D. 133 pp.

In a criminal process, an accused and a defendant must have the full opportunity to defend himself according to the law. In the case when an accused or a defendant becomes so insane that he is incompetent to do so, the process must be pending until he is perfectly cured and his defensive capacity is recovered.

An authority of the inquisition into an accused's or defendant's mental condition belongs to an inquiry official or a court as the case may be. Such includes the use of discretion on the determination of the mental condition from a medical report. Moreover, any measures regarding an effective curing for him must be initiated in order to turn the accused or defendant defensive. Such a procedure is necessary as a guarantee of a due process in criminal justice system.

This research is primarily aimed at the study of such criminal process in Thailand. The study reveals some defects in the criminal process on competency to stand trial in the legal provisions. Such defects should be improved and corrected. From the comparative study of the process in Thailand and in the United States, law reform in the legal process made in the United States have been found worthy for the processes improvement in Thailand too. Accordingly, the same reforms can be expected to take place in the future.

This research also recommends various measures which are deemed appropriate for the legal reform of the criminal process pertaining to the incompetent defendant and/or the accused.

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลงได้ไปก็ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ และท่านอาจารย์นายแพทย์ ช่าง ทัศนัญชลี ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ความช่วยเหลือในด้านข้อมูล เอกสารต่าง ๆ และให้คำปรึกษาแนะนำถึงแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนกรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยละเอียด ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุฉานิก เกิดสมเกียรติ ที่กรุณา เป็นประธานกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณท่าน ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญวิทย์ ยอคมณี และท่านอาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์ ที่กรุณา สละเวลาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำต่าง ๆ อันเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ อุทัย ศิริสมรรถการ และท่าน อาจารย์ นายแพทย์ ประทีก ลิขิตเลอสรวง ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความช่วยเหลือ ในด้านเอกสารต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณรุศาวดี ชรรมาเสถียร ที่ให้ความช่วยเหลือในการค้นคว้า และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ผู้เขียนหวังว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษา วิชานิติศาสตร์อยู่บ้าง ซึ่งความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขออุทิศให้แก่บิดา มารดาของผู้เขียน ซึ่งให้ความสนับสนุนในการศึกษาของผู้เขียนตลอดมา และขออุทิศให้บูรพาจารย์ ทุก ๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้เขียน ส่วนขอบพระคุณทั้งหลายของ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้นั้น ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการดำเนินการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	5
บทที่ 2 การดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาที่วิกลจริตในชั้นสอบสวน	6
2.1 หลักเกณฑ์และแนวความคิดของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	
2.1.1 ลักษณะและวัตถุประสงค์ของกฎหมายวิธีพิจารณา	
ความอาญา	6
2.1.2 หลักเกณฑ์ของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ...	8
2.2 ความหมายของคำว่า "วิกลจริต"	10
2.3 ขนาดของความวิกลจริตที่จะมีผลตามมาตรา 14 ประมวล	
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	34
2.4 ความวิกลจริตตามมาตรา 14 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา	
ความอาญา กับความวิกลจริตตามกฎหมายอื่น	36
2.4.1 เทียบกับความวิกลจริต ตามมาตรา 65 ประมวล	
กฎหมายอาญา	36
2.4.2 เทียบกับความวิกลจริตในประมวลกฎหมายแพ่งและ	
พาณิชย์	43

2.5	การดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาที่วิกลจริต	49
2.5.1	สิทธิของผู้ต้องหา	50
2.5.2	การดำเนินคดีในชั้นพนักงานสอบสวน	52
2.5.3	การดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการ	56
2.5.4	ปัญหาในเรื่องระยะเวลาและการควบคุมตัว	57
บทที่ 3	การดำเนินคดีอาญาแก่จำเลยที่วิกลจริตในชั้นศาล	60
3.1	สิทธิของจำเลยในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	60
3.2	กระบวนการพิจารณาคดีอาญาแก่จำเลยที่วิกลจริตในชั้นศาล	66
3.2.1	ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง	66
3.2.2	ในชั้นการพิจารณา	69
3.2.2.1	การหยิบยกประเด็นเรื่องความวิกลจริต ของจำเลยและการพิจารณาพิพากษา	69
3.2.2.2	การพิจารณาของศาลในการส่งจำเลย ไปตรวจและบทบาทของแพทย์ในการ ตรวจวินิจฉัย	72
3.2.2.3	การวินิจฉัยและผลของการวินิจฉัยของศาล	78
3.2.2.4	การตรวจสอบและการโต้แย้งคำวินิจฉัย ของศาล	84
บทที่ 4	การดำเนินคดีอาญาแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริตในต่างประเทศ เปรียบเทียบกับกฎหมายไทย	86
4.1	ปัญหาและวิวัฒนาการของปัญหา	86
4.2	มาตรฐานในเรื่องความวิกลจริต และความสามารถในการ ต่อสู้คดีของจำเลย	91

4.3	กระบวนการพิจารณาในประเด็น เรื่องความวิกลจริตและความ สามารถในการต่อสู้คดีของจำเลย	95
4.3.1	การหยิบยกประเด็นปัญหา	95
4.3.2	การใช้ดุลพินิจของศาลในการที่จะให้มีการพิจารณา ในประเด็น เรื่องความวิกลจริต และความสามารถ ในการต่อสู้คดีของจำเลย	99
4.3.3	ภาระการพิสูจน์	101
4.3.4	วิธีพิจารณาในการตรวจความสามารถทางจิตของ จำเลย	101
4.4	ผลการตัดสินในประเด็น เรื่องความวิกลจริตและความสามารถ ในการต่อสู้คดีของจำเลย	104
4.4.1	กรณีที่จำเลยได้รับการตัดสินว่ามีสภาพจิตพอที่จะ สามารถต่อสู้คดีได้	104
4.4.2	กรณีที่จำเลยได้รับการตัดสินว่าวิกลจริตและไม่สามารถ ต่อสู้คดีได้	105
4.5	วิธีพิจารณาภายหลังการตัดสินว่าจำเลยวิกลจริตและไม่สามารถ ต่อสู้คดีได้	105
4.6	เปรียบเทียบการกำหนดโทษแก่ผู้ต้องหาและจำเลยที่วิกลจริต ตามกฎหมายของสหรัฐอเมริกากับกฎหมายไทย	109
บทที่ 5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	115
	บรรณานุกรม	125
	ภาคผนวก	131
	ประวัติผู้เขียน	133